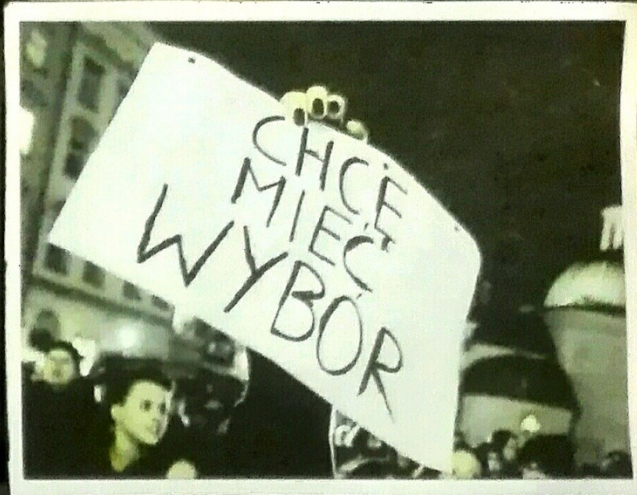
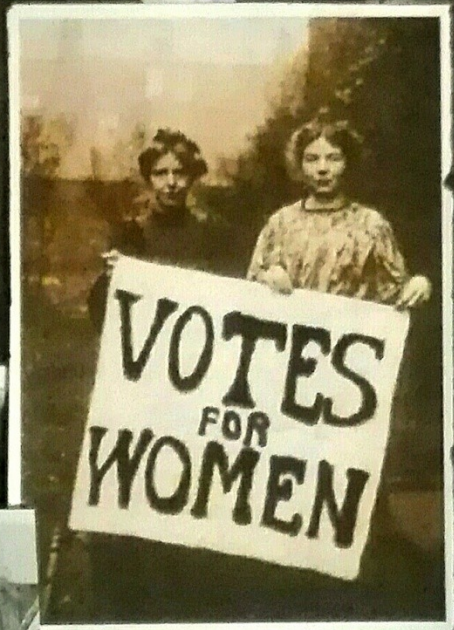
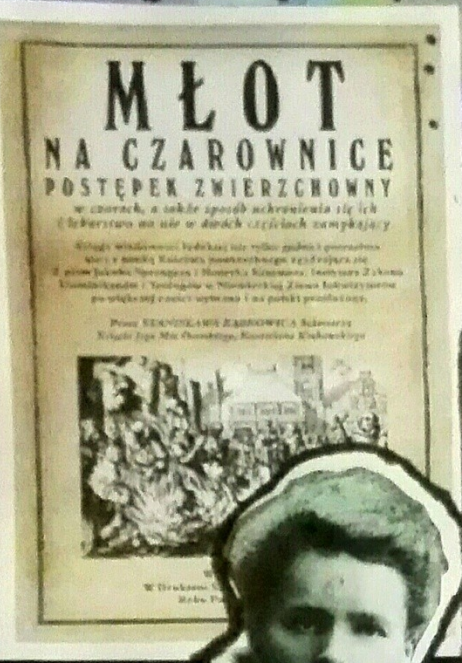
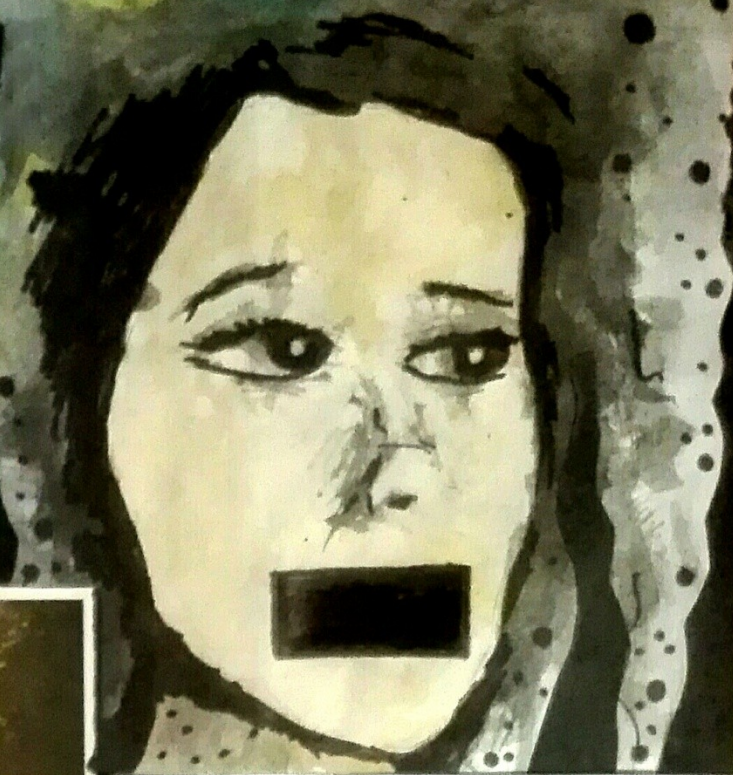
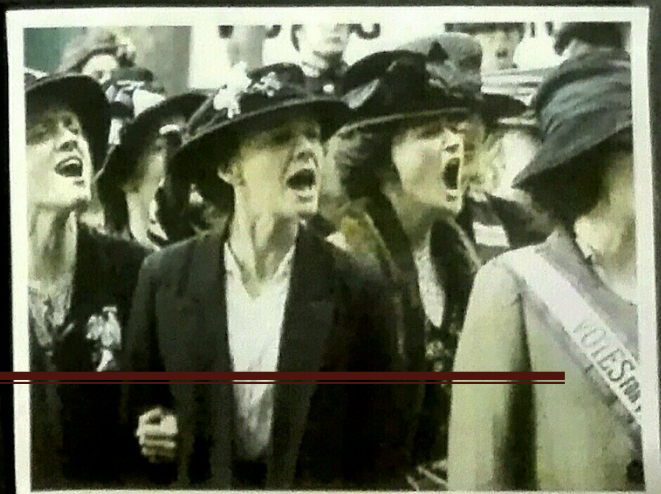

PRAWA KOBIET NA PRZESTRZENI WIEKÓW

Belgia	1948
Polska	1918
Bulgaria	1944
Portugalia	1931
Czechy	1920
Rumunia	1946
Dania	1915
Słowacja	1920
Finlandia	1906
Słowenia	1945
Francja	1944
Szwajcar	1971
Grecja	1952

W numerze

Prawa kobiet dawniej i dziś	4
Ciekawostki o prawach kobiet	6
Artykuł „O prawach kobiet słów kilka”	9
Polskie noblistki	10
Moda-krótka historia	12
Wywiad z Wisławą Szymborską	18
Opowiadanie „Niezwykła rozmowa”	20
Krzyżówka	21
Sylwetki sławnych kobiet	25

Krótkie podziękowania od uczniów

Chcielibyśmy podziękować p. Marii Zarychcie za zmobilizowanie nas do pracy grupowej, pomimo nauki zdalnej. Praca nad tą gazetką była dla nas przyjemnością. Bardzo cieszymy się, że naszą pracę ujrzą uczniowie, rodzice, nauczyciele.

„Prawa kobiet dawniej i dziś”

Czy zawsze kobiety mogły realizować swoje marzenia? Czy zawsze mogły pracować i być niezależne od mężczyzn? W tym artykule znajdziecie odpowiedzi na te pytania.

Prawa kobiet na przestrzeni lat, a nawet wieków zmieniały się. W średniowieczu było całkiem inaczej niż dziś. We współczesnych czasach kobiety mogą wyrażać siebie, czyli mieć np. wymarzoną pracę lub wyjść najzwyczajniej w świecie ze znajomymi.

Dawniej np. w Indiach tradycyjne zasady wymagały, by kobiety zachowywały się skromnie, żyły w cieniu swoich mężów, wychodząc na widok publiczny owijały się szalem, a twarz osłaniały woalką. Były zależne od rodzin lub partnerów.

Kultura średniowieczna była kulturą kultu siły, najwyżej ceniła sprawność fizyczną mężczyzny, co wynikało z dominującej pozycji rycerstwa. Ówczesna filozofia chrześcijańska widziała w kobiecie źródło zła, drzwi, przez które przyszedł Szatan. Kobiety były "nieudanymi mężczyznami", ułomnymi, słabymi i podatnymi na podszepty Złego.

Nie zawsze też kobiety miały prawa wyborcze. W Polsce dopiero po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku po raz pierwszy mogły brać udział w wyborach i decydować o losach państwa.

Obyczaje wobec kobiet niewiele się zmieniły np. w krajach islamu. Afganistan jest tu jednym z przykładów. Sytuacja faktycznie nie poprawiła się tam po upadku reżimu talibów, którzy pozbawili kobiety wszelkich praw publicznych. Iran jest krajem, gdzie spierają się różne prądy: położenie kobiety jest złe (np. nie ma ona prawa wejść na mecz, gdy irańska telewizja transmitowała mecz piłki nożnej między reprezentacjami USA i Iranu, robiła to z kilkuminutowym poślizgiem, by w tej zakładce czasowej usuwać ujęcia widowni, na której siedziały kobiety). Z drugiej strony w środowiskach intelektualnych jest wyraźna krytyka tego stanu rzeczy (np. irańskie kino bardzo odważnie podejmuje ten temat). Dyskryminacja kobiet przybiera natomiast bardzo ostrą postać w muzułmańskich krajach Afryki.

Na szczęście w krajach europejskich jest inaczej. Generalnie dawniej kobiety były bardziej uzależnione od mężów czy partnerów.

Po II wojnie światowej to wszystko się zmieniło. Kobiety są już niezależne. Zyskały swoje prawa polityczne i zawodowe. Mogą decydować o sobie same. Teraz same wybierają swoją przyszłość. Dzięki Bogu żadna dziewczyna, która chce wyjść za mąż, nie musi borykać się już z takimi problemami jak Julia Kapuletti.

Kobiety mają prawo spełniać swoje marzenia i zwyczajnie pracować, np. jako lekarze albo dentystki. Współczesne przedstawicielki płci pięknej dbają o swój wizerunek. Każdy ma prawo decydować o własnym ciele. Niestety, niektórzy te prawa chcą im odebrać, np. jest zamiar rządu, aby wprowadzić zakaz aborcji.

W niektórych krajach kobiety nadal nie mają praw i nadal ich życie jest koszmarem.

Ciekawostki o prawach kobiet

Kobiety są tak interesujące, że naukowcy poświęcają naprawdę dużo czasu, aby poznać ich zwyczaje. I choć każda kobieta jest inna, to przejawiają one czasami bardzo podobne zachowania. Poniżej znajdują się ciekawostki dotyczące płci pięknej.

1. W Turkmenistanie kobiety nie mogą prowadzić samochodu. Zakaz ten wprowadził w grudniu 2017 roku prezydent tego kraju. Według statystyk najczęściej wypadków powodują kobiety, bądź też są ich uczestniczkami. Wcześniej zakaz ten obowiązywał tylko w Arabii Saudyjskiej, został jednak zniesiony w roku 2018.

2. Kobiety uzyskały prawa wyborcze w Polsce 28 listopada 1981 roku dekretem Józefa Piłsudskiego, który był wtedy tymczasowym naczelnikiem państwa. Dekret mówił o tym, że każdy obywatel ma prawa wyborcze, bez względu na płeć.

3. Kobiety nie miały dostępu do antykoncepcji.

Pierwsze pigułki antykoncepcyjne pojawiły się w Polsce 50 lat temu, ale ich dystrybucja była bardzo ograniczona. W 1969 r. pierwsze polskie pigułki antykoncepcyjne zaczęły produkować Jeleniogórskie Zakłady Farmaceutyczne Polfa. W tym samym czasie w wielu krajach Zachodu pigułka była najpopularniejszym środkiem antykoncepcyjnym, np. w Australii w 1968 roku stosowało ją 34 proc. kobiet.

4. Nie mogły wykonywać zawodów prawniczych.

Zakaz wynikał z przekonania, że kobiety są zbyt wrażliwe, by wysłuchiwać często drastycznych szczegółów w czasie rozpraw. Wanda Grabińska – tak nazywała się pierwsza Polka, która dostąpiła godności sędziowskich – w 1924 r. zdobyła dyplom uniwersytecki na wydziale prawa, po czym została aplikantką sądową. W 1927 r. złożyła podanie, w którym ubiegała się o nominację sędziowską. W podaniu wskazała na konstytucję, która przyznawała kobietom równe prawa z mężczyznami w dostępie do stanowisk publicznych. Jej podanie rozpatrzono pozytywnie po 18 miesiącach w marcu 1929 r. W 1937 r. w Polsce na stanowisku sędziowskim pracowało 7 kobiet, a jedna kobieta była panią prokurator.

W USA do 1973 r. jeszcze w niektórych stanach obowiązywał zakaz pełnienia przez kobiety funkcji sędziowskich

5. Nie miały żadnych praw w małżeństwie.

Dopiero od 1921 r. Polki przestały być zobligowane prawnie do posłuszeństwa mężowi, mogły podejmować działania prawne niezależnie od woli męża, mogły świadczyć przy sporządzaniu testamentu, miały prawo do rozporządzania własnym majątkiem, o ile nie był on pod zarządem męża (na mocy ustawy lub umowy).

6. Buty na wysokim obcasie nie były początkowo dedykowane kobietom, przeciwnie, takie buty nosili mężczyźni. Dzisiaj obraz mężczyzny w butach na obcasie wydaje się niedorzeczny, jednak w XVII wieku, kiedy pojawił się taki model butów, był elementem męskiej garderoby, podkreślającym prestiż społeczny i siłę. Również po 1730 roku wysokie obcasy pojawiały się w modzie męskiej, z tym, że bardziej epizodycznie.

7. Nie miały wstępu na uniwersytety.

Pierwszą kobietą w historii, która uzyskała dyplom ukończenia studiów wyższych i tytuł zawodowy licencjata (bachelor's degree) była Amerykanka Catherine Brewer w 1840 r. Polskie uniwersytety zostały otwarte dla kobiet w 1894 r. Wówczas senat Uniwersytetu Krakowskiego (Jagiellońskiego) zezwolił trzem warszawiankom: Stanisławie Dowgiało, Jadwidze Sikorskiej i Janinie Kosmowskiej na rozpoczęcie studiów farmaceutycznych. Zostały one przyjęte jako hospitantki, bez prawa do zdawania egzaminów.

Ciekawe świadectwo stosunku do kobiet dała w wydany w 1929 r. „Własnym pokojem” Virginia Woolf, w którym wspomina, że wstęp do biblioteki uniwersyteckiej kobiety miały tylko w towarzystwie profesora mężczyzny lub z listem polecającym od niego (dzisiaj nie do pomyślenia!).

9. Nie miały prawa do aborcji.

Zgodnie z wydanym przez polskiego prezydenta rozporządzeniem z 1932 r. wprowadzono wymóg, aby konieczność medyczna usunięcia ciąży była potwierdzona przez dwóch lekarzy innych niż przeprowadzający zabieg, a uzasadnione podejrzenie musiało być opatrzone odpowiednim zaświadczeniem prokuratora. W momencie wejścia w życie było to jedno z najbardziej liberalnych ustawodawstw aborcyjnych w Europie.

Uchwalona w 1993 r. ustawa o planowaniu rodziny ograniczyła prawa Polek, nie zezwalając im na aborcję z tzw. przyczyn ekonomiczno-społecznych. Na świecie natomiast do państw, które najwcześniej zalegalizowały aborcję, należały Japonia (1948), Wielka Brytania (1968) oraz Francja (1975).

O prawach kobiet słów kilka....

Kobiety są grupą szczególnie narażoną na dyskryminację i wykluczenie społeczne.

Od zarania dziejów, zwyczajowo lub prawnie, przemoc wobec kobiet była instrumentem sprawowania władzy nad nimi. W wielu krajach odmowa równego traktowania kobiet jest sankcjonowana przez politykę państwa, prawo czy praktyki społeczne. Na całym świecie więcej kobiet w wieku 15 – 44 lata ginie z rąk swoich partnerów niż w wyniku raka, malarii czy wypadku samochodowego. Co roku dwa miliony dziewczynek jest zagrożonych rytualnym obrzezaniem. Co trzecia kobieta w ciągu swojego życia doznaje przemocy, jest ofiarą gwałtu lub innego poniżającego traktowania.

Na przestrzeni dziejów, aż do naszego stulecia, kobiety nie miały zagwarantowanych w pełni praw. Przykładem może być choćby prawo wyborcze. Dopiero na początku XX wieku kobietom w niektórych krajach udało się wywalczyć czynne i bierne prawo do wyborów. Ostatnim krajem w Europie, który nadał prawa wyborcze kobietom w 1971 r. była Szwajcaria. Jeden kanton (odpowiednik województwa) w Szwajcarii przyznał pełnię praw wyborczych kobietom dopiero w 1990 r. W dalszym ciągu jednak nie wszystkie państwa udzielają praw wyborczych przedstawicielkom płci żeńskiej. Taka sytuacja ma miejsce np. w Libanie. W ostatnim 2011 r. pełnię praw do kandydowania i głosowania przyznała kobietom Arabia Saudyjska.

Kobieta i mężczyzna mają w szczególności równe prawo do kształcenia, zatrudnienia i awansów, do jednakowego wynagradzania za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia społecznego oraz do zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych i odznaczeń.

W tym roku (2020) rząd chciał znieść prawo kobiet do aborcji. To sprawiło, że zaczęły one protestować. Trwa to po dziś dzień, jednak nie tak licznie jak na początku. Pojawiają się tam billboardy z napisami:

„Moje ciało, mój wybór”

„Prawa kobiety prawami człowieka”

„Wyrok na kobiety”

„Piekło kobiet”

„Mamy dość”

„To jest wojna”

„Myślę, czuje, decyduje”

Kobiety chcą mieć pełne prawo do wszystkiego, nie chcą, aby ktoś podejmował za nie decyzje.

Sylwetki naszych wielkich noblistek, o których warto pamiętać!

Olga Tokarczuk – Pisarka to córka nauczycieli:

Wandy i Józefa Tokarczuków. Urodziła się w Sulechowie. Jest absolwentką Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. Po studiach pracowała jako psychoterapeutka w poradni zdrowia psychicznego w Wałbrzychu. Jest wegetarianką. Zadebiutowała w 1979 roku na łamach pisma "Na przełaj,, , gdzie pod pseudonimem Natasza Borodin, opublikowała pierwsze opowiadania. W 1993 roku wydała książkę "Podróżą ludzi Księgi,,. W 2007 roku ukazała się jej powieść „Bieguni”. Była współorganizatorką Festiwalu Opowiadania oraz Festiwalu Góry Literatury w Nowej Rudzie. 2 grudnia 2019 roku zapowiedziała powołanie fundacji, która będzie promować Polską Kulturę. Pisarka na fundusz założycielski przekaze 350 tys. złotych.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 20 grudzień 2019 rok podjął uchwałę z okazji otrzymania przez Olę Tokarczuk Nagrody Nobla, w którym napisano: Autorka "Biegunów,, , "Ksiąg Jakubowych,, czy "Prawieku i innych czasów,,[...]. Mówi, jak trudno dziś scalić świat, który stał się światem fragmentów osobnych, odrębnych bytów i narracji. Wszystko jest od siebie oddzielone, żyje osobno, bez związku, brak szacunku do natury egoizm, brak wyobraźni, niekończące się współzawodnictwo, brak odpowiedzialności sprowadziły świat do statusu przedmiotu, który można ciąć na kawałki, używać i niszczyć. Autorka twierdzi: „Dlatego wierzę, że muszę opowiadać tak, jakby świat był żywą, nieustannie stawającą się na naszych oczach jednością, a my jego-jednocześnie małą i potężną -częścią”.

Noblistka jest feministką. Wspiera działania na rzecz ochrony środowiska, praw zwierząt, równouprawnienia i społeczeństwa obywatelskiego.

Maria Skłodowska-Curie- urodziła się w burzliwych czasach, czyli 7 listopada 1867 roku w stolicy kraju, który wtedy nie istniał. Władze rosyjskie wszystko kontrolowały.

Od małego wszyscy nazywali ją Mania. Była najmłodsza z pięciorga rodzeństwa. Najstarsza siostra Zofia zmarła na tyfus w wieku 14 lat, Bronia studiowała medycynę, Józef był lekarzem, Hela, tak jak rodzice, była nauczycielką.

Gdy Maria miała 10 lat, jej mama zmarła na gruźlicę. Przez pewien czas była guwernantką.

Dawała lekcje i zajmowała się kształceniem dzieci. Pogłębiała swoją wiedzę w zakresie fizyki, fizjologii człowieka i anatomii, chemii.

W końcu wyjechała do Paryża studiować fizykę, a latem 1893 roku ukończyła studia na wydziale fizyki. Poznaje Piotra, z którym poprzez wspólną pasję do nauki narodziła się miłość. Maria rok później uzyskuje licencjat z matematyki i bierze ślub z Piotrem. Za część pieniędzy, które otrzymali w prezencie ślubnym, kupili sobie rowery. Latem 1897 roku przyszyła na świat ich córka Irena.

Maria badała wiele minerałów w poszukiwaniu promieniowania. W lipcu 1898 roku wraz z Piotrem wynaleźli polon. Nazwa jego związana jest z ojczyzną Marii, czyli Polską. Następnie odkryli kolejny pierwiastek rad. Polon i rad były dwoma nowymi pierwiastkami w tablicy okresowej. Radioaktywne związki, które uzyskali wykorzystywano doświadczalnie do celów medycznych. Maria była pierwszą kobietą, która zrobiła doktorat z nauk ścisłych i pierwszą, która otrzymała Nagrodę Nobla w 1903 roku. W 1904 roku urodziła im się druga córka Ewa. Niestety w 1906 roku jej mąż poślizgnął się, przechodząc przez jezdnię, upadł i został stratowany przez konie ciągnące wyładowany wóz. Zmarł na miejscu. Maria bardzo przeżyła śmierć męża. Napisała "Traktat o radioaktywności. Była pierwszą kobietą, która została profesorem Sorbony. Zarzucano jej romans z żonatym Paulem Langevinem. W 1911 zdobyła drugą Nagrodę Nobla z Chemii. Podczas pierwszej wojny światowej z jej pomocą utworzono pierwszy zespół radiologii wojskowej. W 1918 roku spełniła swoje marzenie i utworzyła Instytut Radowy w Warszawie. 4 lipca 1934 roku Maria umiera na anemię złośliwą spowodowaną prawdopodobnie nieodpowiednim kontaktem z substancjami radioaktywnymi.

„Moda – krótka historia“

Lata 20. – moda niezależnych kobiet

Damska moda w latach 20. przeszła dużą metamorfozę, podobnie jak same kobiety. To w tym okresie stały się one pełnoprawną częścią społeczeństwa, przyznano im prawa wyborcze i dostały szansę na zademonstrowanie własnego ja. Kobiety w latach 20. mogły już decydować

o sobie, co wpłynęło również na liberalizację ubioru. Dominującym w tych czasach stał się wizerunek chłopczycy, dzięki czemu kobiece piękno zostało dostrzeżone z zupełnie innej perspektywy. Dobra stylizacja lat 20. pozwalała na noszenie spodni, luźnych koszul oraz sukienek. Obok innych aspektów życia kobiety w latach 20. wywalczyły sobie wiele swobody i niezależności w kwestiach modowych, co przyczyniło się do rozwinięcia przemysłu tekstylnego oraz dużych zmian w produkcji tkanin. Jedną z głównych przedstawicielek tamtejszej mody stała się Coco Chanel, która zachęcała kobiety do większego dbania o siebie, jak i o swój wygląd.

Lata 30. – nowe trendy

W latach 30. formy i linie kobiecego stroju były związane z kultem modernizmu. W modzie oraz architekturze doceniono minimalizm, prostotę i funkcjonalność. Ubrania były praktyczne oraz wygodne. Dynamiczny i aktywny zawodowo tryb życia kobiet, sprawił, że chętnie nosiły garsonki, eleganckie bluzki i swetry. By nadać stylizacji jeszcze bardziej kobiecego charakteru, podkreślały sylwetkę za pomocą pasków na wysokości talii. Modne stały się także dopasowane suknie, spodnie z wysokim stanem oraz żakiety. Nowy trend stanowił kontrast w stosunku do lat 20., kiedy to dominował look chłopczycy. Modne były również przezroczystości i koronki. Zaczęto stosować miękkie materiały, a w damskiej szafie pojawiło się nawet futro. Wśród kolorów zatriumfował pudrowy róż.

Lata 40. – czyli garnitury i uniformy

matki. New Look była również bogata w symbole. Tym, czego potrzebował wówczas świat, była miłość, a Dior dostarczał mu jej pod postacią sukienek.

Lata 50. – odrodzenie po wojnie

Druga wojna światowa zatrzymała rozwój mody. W latach 40. najważniejszą cechą ubrania miała być jego funkcjonalność. Wraz z końcem konfliktu, odżyły pracownie, a Paryż ponownie stał się stolicą mody. Kobiety zapragnęły na nowo cieszyć się trendami i inwestować w garderobę, która miała wyrażać ich naturę.

Za idealną w tamtych czasach uchodziła figura klepsydry. Dlatego projektanci mody, pełniący wówczas rolę stylistów, tworzyli odzież akcentującą talię osy, biust oraz linię bioder. Ubrania, które cieszyły się wówczas popularnością to kostium z żakietem i spódnicą, szmizjerka z paskiem, rozkloszowane

i ołówkowe spódnice, zestaw bliźniak – czyli bluzka i sweter w takim samym kolorze oraz spodnie cygaretki. Na wieczorne wyjścia zakładano długie sukienki lub modele o długości midi, najczęściej z odkrytym dekoltem, ramionami i plecami. Kreacje zdobiono kokardami, koralikami lub cekinami. Dominowały wzorzyste motywy:

kratka Vichy, kwiaty i grochy, symbolizujące radość i dziewczęcość. Kobiety chętnie nosiły rękawiczki, zdobne kapelusze i toczki.

Lata 60. – wolność, radość i entuzjazm

W latach 60. zaczął obowiązywać nowy kanon piękna. Kształty w stylu Brigitte Bardot ustąpiły miejsca bardzo szczupłej sylwetce. Świat mody podbiła modelka Twiggy o chłopięcej figurze, krótkich włosach w stylu pixie oraz dużych oczach. Dziewczyny za jej przykładem nosiły pudełkowe płaszcze i bluzki, krótkie sukienki, kolorowe mini spódnice i botki na płaskim obcasie. Z dodatków królowały kolczyki w kształcie srebrnej kuli oraz okrągłe okulary przeciwsłoneczne. Nie zabrakło spodni cygaretek, których fanką była Jackie Kennedy.

Swoje 5 minut miała też sukienka z obniżoną talią, wielobarwne mini, winylowe płaszcze przeciwdeszczowe oraz kozaki za kolano. Dzwony, kwieciste i rozpięte koszule oraz długie, zwiewne sukienki znalazły swoje miejsce na wybiegach. Moda w tamtych czasach była głosem pokoleń i obrazowała zmiany społeczno-polityczne.

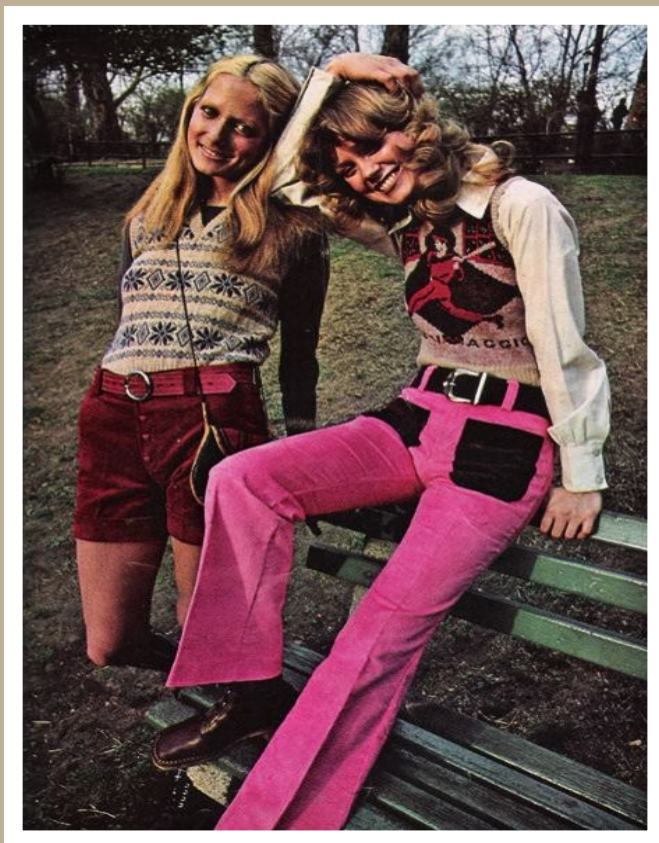
Najsilniej odznaczającym się prądem w latach 60. był OP Art, czyli Optical Art. Sukienki w paski, koła i romby – geometria przenikała świat mody, a w połączeniu z mocnymi kolorami urozmaicała stylizacje o nutę zabawy.

Inspiracje związane z futuryzmem oraz srebrne akcenty stanowiły subtelne nawiązanie do pierwszego lotu na Księżyc. Projektantem, który zszokował cały świat swoim

nowatorski podejściem był **Paco Rabanne**. Stworzył kolekcję z metalowych blaszek, których nie można było nosić.

Lata 70. – moda jako wyrażanie własnej osobowości

Moda w latach 70. była zróżnicowana. W tym okresie możemy mówić o 3 głównych nurtach: stylu hippie, disco oraz punk. Każdy z nich był silnie związany z przemianami społeczno-politycznymi bądź muzyką. Lata 70. to przede wszystkim zwrot ku naturalizmowi. Pielęgowano wówczas postawy sprzyjające życiu w zgodzie z naturą, noszono ubrania z przyjaznych skórze tkanin. Takie idee głosili członkowie subkultury hippie, którzy protestowali przeciwko instytucjonalizmowi i nadmiernej ingerencji państwa w życie jednostki. To wtedy na

czasie był słynny musical „Hair” z 1967 roku. Bogactwo psychodelicznych printów i kolorów, luźne fasony, ubrania przypominające te wyjęte z walizki podróżnika oraz roślinne motywy i kwiaty zagościły w szafach hippisów.

Lata 70. są często kojarzone z filmem „Gorączka sobotniej nocy”. Kultura disco oraz życie towarzyskie najlepiej charakteryzowały ten okres. To ekskluzywny klub Studio 54 stał się obowiązkowym punktem programu. Noszono wówczas połyskujące materiały, cekinowe sukienki, złoto, plisy, falbany oraz ubrania z lajkry. Zapanowała moda na blask. Młodzież pragnęła beztroskiego życia, a te marzenia wyrażała poprzez ubiór. Wyczekiwano okazji, takich jak Sylwester, studniówka czy zabawa

karnawałowa, które stwarzały pole do popisu miłośnikom mody.

W latach 70. najmodniejszą fryzurą były blond loki i bujne włosy w stylu szwedzkiej grupy ABBA. Do salonów fryzjerskich przedostał się także trend: włosy typu afro, czyli okrągła kula czarnych, skręconych loków obecna dzięki ciemnoskórym imigrantom. Modę w zakresie fryzur wyznaczali idole muzyki i filmów, tacy jak Jimi Hendrix i bohaterki serialu „Aniołki Charliego”.

Lata 80. – Power dressing

Giorgio Armani był włoskim projektantem, który odniósł ogromny sukces właśnie w latach 80. Zrewolucjonizował damską i męską garderobę i wyrzucił modę do góry nogami. Kobietom zaproponował ubrania zainspirowane szafą chłopaka w stylu „power dressing”. Od tej pory spodnie w kant i obszerna marynarka z ramionami wypchanymi poduszkami były przeznaczone dla płci pięknej. Takie przeobrażenia oddawały ideę „Dress for success”. Armani twierdził, że tak ubrana kobieta może odnieść sukces. Moda stanowiła więc odbicie potrzeb społeczeństwa, w którym to płeć żeńska miała wysokie aspiracje i

chciała pokonywać dalsze szczeble kariery. Kolejnym trendem w modzie było prowadzenie sportowego trybu życia, nierozdzielnie związanego z transformacją garderoby. W latach 80. otworzono siłownie, a na czasie zyskały treningi i taniec np. break-dance. Pojawił się kult ciała. W modzie lat 80. poza kultem ciała mieliśmy do czynienia z postawą „czerpania z życia pełnymi garściami”. Nowe pokolenia zaczęły reprezentować swoje wysokie zarobki, a moda była jedną z metod, która to umożliwia. Pojawiły się ubrania z widocznym logo od znanych marek m.in. Versace. Projekty Gianni’ego symbolizowały przepych i modę na bogato. Calvin Klein spopularyzował trend na drogi i firmowy denim. Do gry wszedł również Levi’s.

Lata 90. – popkultura

Ogromny wpływ na modę lat 90. miała popkultura, do której należały muzyka i seriale. Wokalista zespołu Nirvana ubierał się we flanelowe koszule, szerokie swetry, porwane jeansy i trampki. Choć z pozoru nie przykuwał dużej wagi do stroju, to właśnie te elementy garderoby budowały jego wizerunek sceniczny. Dziewczyny ze Spice Girls, z kolei lansowały modę na krótkie topy, błyszczące legginsy oraz ubrania w panterkę. W sferze fryzury to Rachel, bohaterka serialu „Przyjaciele” inspirowała do metamorfoz. Miłośnicy stylu poszli także w ślady idoli z „Beverly Hills”, którzy spopularyzowali trend na tzw. „mom jeans”, obszerne sportowe bluzy oraz zwykłe T-shirty. Do trendów przewijających się w latach 90. należały skórzane kurtki, zwężane ku dołowi spódnice, spodnie z lejącego materiału,

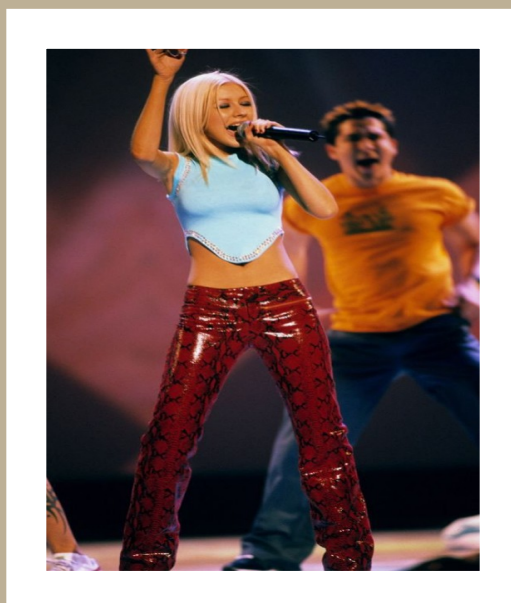
poprzecierane jeansy, kolorowe obszerne bluzy z napisami i logo oraz bluzki odkrywające pępek. Z printów dominowały panterka, zebra i cętki. W drugiej połowie lat 90. zaczęto nosić długie spódnice, ogrodniczki oraz kombinezony. Z butów królowały zamszowe botki, koturny i sneakersy. Mówiąc o modzie lat 90. nie można zapomnieć o najmodniejszej fasonie bodycon. Opinające sylwetkę mini spódnice i sukienki stanowiły bazę szafy Madonny oraz zagościły na parkietach i dyskotekach. Romantyczki z modnych opcji wybrały koronki, noszone w nadmiarze. Miłośnicy sportu postawili na dresy urozmaicone paskami lub neonowymi kolorami. Stylizacje w latach 90. ożywiły także dodatki, takie jak bandany wzorowane na pin-up girls oraz paski do spodni.

Lata 2000 – Fast fashion

Po 2000 roku modę kojarzono z konsumpcją – mowa o narodzinach koncepcji „fast fashion”. Ubrania produkowano na masową skalę, szybko, przy minimalnych nakładach finansowych i w zgodzie z najnowszymi trendami. Na czasie były sieciówki, takie jak H&M, Forever 21 i Zara. Popularnymi technikami stały się kopiowanie i podpatrywanie trendów prosto ze światowych wybiegów oraz tworzenie ubrań na ich wzór z odpowiednio tańszych tkanin i detali, stanowiących alternatywę dla klasy średniej. W 2004 roku H&M kolaborowało z Karlem Lagerfeldem, który zaprojektował dla sklepu

około 30 projektów dostępnych w najnowszej kolekcji. Domy handlowe np. Wet Seal i American Apparel nazwano „prekursorami w zakresie budowania imperium fast fashion”.

Wywiad z Wisławą Szymborską.

Witam wszystkich czytelników w pierwszym wydaniu gazetki „Prawa kobiet na przestrzeni wieków”. Naszym dzisiejszym gościem jest Wisława Szymborska- pierwsza polska pisarka wyróżniona literacką Nagrodą Nobla oraz poetka, której wiersze znalazły się w kanonie lektur szkolnych i akademickich.

-Witam Panią serdecznie. Jest mi niezmiernie miło, że mogę przeprowadzić ten wywiad. Znajdujemy się w studio, ponieważ dziś mija kolejna rocznica otrzymania przez Panią Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Czy zgodziłaby się Pani odpowiedzieć na kilka moich pytań?

- Dzień dobry! Także czuję się zaszczycona móc być dziś tutaj. Pozdrawiam wszystkich widzów oraz z przyjemnością odpowiem na Twoje pytania.

- Jak wcześniej wspomniałam, mija dziś czternasta rocznica wyróżnienia Panią Nagrodą Nobla. Czy w młodości marzyła Pani o otrzymaniu takiego wyróżnienia?

- Nie przeczę, jako dziecko miałam wiele marzeń. Jednym z nich było dostrzeżenie przez ludzi mojego wysiłku włożonego w tworzenie wierszy. Niekoniecznie myślałam o otrzymaniu statuetki Nagrody Nobla, ponieważ wydawało mi się to nieosiągalne.

- Czy mogłaby pani opisać emocje, które towarzyszyły podczas zawiadomienia o tym znacznym wyróżnieniu- Nagrodzie Nobla?

- Informacje o otrzymaniu statuetki otrzymałam w zakopiańskiej „Astorii”. Nigdy nie zapomnę tego pamiętnego dnia- trzeciego października 1996 roku. Przebywałam wtedy w Zakopanem, ukochanym mieście mojego ojca. Byłam bardzo wzruszona, kiedy telefonicznie powiadomili mnie, że otrzymałam tę nagrodę. Popłynęły mi wtedy łzy. Ta statuetka była i jest dla mnie dużym wyróżnieniem, ukoronowaniem mojej twórczości. Dla poety to ogromny zaszczyt otrzymać taką nagrodę.

- To zdarzenie sprawiło, że znalazła się Pani na ustach całej Polski. Za granicą także twórczość cieszy się uznaniem. Czy uważa się Pani za osobę sławną?

- Nigdy w życiu! Nie uważam się za taką osobę, zawsze pozostawałam w cieniu życia publicznego. Stroniłam od kontaktu z mediami. Nie często też zaznaczam swoją obecność w literaturze. Co kilka lat publikuję zbiory wierszy, które stanowią moją osobistą refleksję na temat życia.

- Czy mogłaby Pani wymienić kilka zasad, którymi się Pani kieruje, pisząc wiersze? Często mówi się, że liryka uprawiana przez Panią daleka jest od tej, tworzonej przez inne kobiety. Jak można się do tego odnieść?

- Możliwe, sama często słyszałam takie opinie na ten temat. Uprawiam lirykę ascetyczną, wyciszoną, wolną od gwałtownych emocji i wielkich namiętności. Dlatego może uznaje się moje wiersze za niezbyt kobiece. W mojej poezji przeważają: autoironia, krytyczny intelekt, zwątpienie, paradoks oraz dyskretny humor. Często też przyjmuję postawę relatywisty, z dystansem traktuję prawdy ostateczne i twierdzenia absolutne. Lubię przyglądać się roślinom, zwierzętom oraz ludziom, odkrywając na każdym kroku słabość ludzkiego istnienia.

- Naszym dzisiejszym gościem była Wisława Szymborska. Mam nadzieję, że dowiedzieliście się wielu ciekawych informacji na temat życia polskiej noblistki.

Dziękuję za uwagę w tym wydaniu gazetki „Prawa kobiet na przestrzeni wieków”. Do zobaczenia!

Nasza Twórczość

Opowiadanie

„Niezwykła rozmowa”

W drodze do domu przypomniła mi się dzisiejsza lekcja polskiego. Prawa kobiet. Temat tej lekcji cały czas chodził mi po głowie. Zadziwiające jak bardzo zmieniły się nasze prawa na przestrzeni wieków. Kiedyś nie mogłyśmy nawet wyjść z domu bez pozwolenia. Teraz możemy znacznie więcej. Mimo, że nauczycielka wystarczająco opisała nam to zagadnienie, ja wciąż nie byłam zadowolona. Chciałam dowiedzieć się na ten temat czegoś więcej. Ciekawe tylko kto mógłby mi w tym pomóc? Zastanowiłam się chwilę. Tak, już wiem! – pomyślałam. Moja mama. Kto może wiedzieć więcej o prawach kobiet jak nie kobieta. W końcu to prawa o które niektóre z nas walczyły wiele lat.

Do domu wbiegłam jak szalona. Podbiegłam do mamy i zarzuciłam ją salwą pytań. Popatrzyła się na mnie jakbym co najmniej straciła zmysły.

- Nic z tego nie rozumiem. Powiedz jeszcze raz, tylko wolniej. I może spróbuj zacząć od jednego pytania. – powiedziała mama z lekceważącym spojrzeniem.

Zastanowiłam się przez chwilę od czego zacząć. Wybrać prawa kobiet, sposób jaki się zmieniały czy może jak o nie walczono?. Po chwili namysłu zdecydowałam się na mój drugi pomysł.

- Chciałabym wiedzieć jak zmieniały się prawa kobiet na przestrzeni wieków. Mogłabyś mi coś na ten temat opowiedzieć? – zapytałam.

- Skąd taki pomysł?

- Na dzisiejszej lekcji polskiego pani opowiadała nam o różnych prawach i kobiet, które kiedyś obowiązywały. Ale ja chciałabym dowiedzieć się czegoś więcej. Jak te prawa się zmieniały i dlaczego musieliśmy o nie walczyć? Mamusiu, mogłabyś mi coś o tym opowiedzieć?

- To bardzo długa historia. - powiedziała i zaczęła opowiadać – Wydawać by się mogło, że kobiety w historii nie umiały ani mówić ani pisać. Jednak umiały, tylko przez dłuższy czas zabraniano im prawa głosu i jakiegokolwiek ingerencji w sprawy państwa. Uważano, że ich głównym zajęciem jest praca w domu, wychowywanie dzieci i ich odpowiednia edukacja. Nie miały one dostępu do uniwersytetów i szkół. Przez wiele lat nie miały też jakichkolwiek praw wyborczych. W tej sprawie decyzję podejmowali tylko mężczyźni. Zresztą nie tylko w tej.

Istnieją nawet religijne legendy, które opowiadają o stworzeniu kobiety. Według jednej z nich, stwórca Twashtri tworząc kobietę zauważył, że wszystkie materiały do tego potrzebne zużył wykonując męczyznę. Dlatego by wybawić się z kłopotu musiał wykorzystać wszystkie resztki i beużyteczne odpadki. Miało to utwierdzić ludzi w przekonaniu o niższości kobiet.

- Okropne. Kto wymyślił taką straszną legendę? – zapytałam zdumiona.

- Nie wiem, córeczko.

- Straszne. Mamusiu, a dlaczego kobiety musiały walczyć o swoje prawa?

- Chciały mieć swoje prawa, nie tylko obowiązki. Niestety utrudniali im to mężczyźni. To oni sprawowali władzę, pracowali i pełnili wszystkie ważne funkcje w państwie. Kobiety odpowiadały tylko za dom i dobre wychowanie dzieci. A jeżeli któraś z nich dostała pozwolenie na wykonywanie pracy, to dostawała za to minimalne wynagrodzenie. I szczerze mówiąc niewiele kobiet się tego podejmowało. Wołały nie narażać się na zniewagę i plotki.

Pamiętasz jak bardzo fascynowała mnie starożytna Grecja? Kiedy dowiedziałam się jak traktowano tam kobiety zmieniłam o niej zdanie. Społeczeństwo Grecji, uchodzi za najbardziej mizoginistyczne spośród społeczeństw tej epoki, czyli takie które najbardziej nienawidzi albo ma silne uprzedzenia do płci pięknej. Sposób w jaki była ona tam postrzegana jest wręcz przerażający. Nawet najmądrzejsi filozofowie i ludzie bardzo mądrzy wyrażali się i pisali o kobietach źle. Eurypides uważał, że jeden mężczyzna wart jest więcej niż tysiąc kobiet. Arystoteles napisał, że kobieta jest uszkodzonym, skarlałym samcem. Jak widzisz, opinia o kobietach w tamtych czasach nie była zbyt dobra. Uważano nas za zniekształconą formę męczyzny. Jednak nie było to najgorsze co spotkało kobiety. Prawdziwe okrucieństwo zaczęło się w średniowieczu.

W 1487 roku ukazało się dzieło pod łacińskim tytułem „Malleus Maleficarum” – po polsku przetłumaczone jako „Młot na czarownice”. Od tamtego czasu przez 50 lat odbywały się na terenie całej Europy procesy kobiet oskarżanych o praktykowanie czarów. Proceder palenia czarownic na stosie został rozpoczęty pomiędzy 1420 – 1430 rokiem. Dodatkowo papież Innocenty VII usankcjonował go w 1484 roku dając tym samym nieoficjalne pozwolenie na morderstwa.

- Kim były te czarownice?

- Nie było żadnych czarownic. Nazwano tak kobiety, które na tle innych wyróżniały się mądrością i wiedzą. Wcześniej było to po prostu lekceważone, ale w średniowieczu rozpoczęła się niezdrowa obsesja, przez którą mądrość takich kobiet była postrzegana jako coś złego. Uważano nawet, że pochodzi ona od szatana i że kobiety, które ją posiadają pozyskały ją przez uprawianie czarnej magii czy prywatne kontakty z samym diabłem. Mężczyźni chcąc zapobiec tej epidemii postanowili zlikwidować takie kobiety przez palenie na stosie. Te, które ich zdaniem można było jeszcze uratować, przez tortury chcieli zmusić do wyrzeknięcia się złych mocy. Ten okrutny proces zakończył się dopiero po 300 latach.

- Nie wyobrażam sobie jak można być tak okrutnym człowiekiem.

- Tak, ja też nie. Na szczęście to się już skończyło. Wiele lat później uzyskaliśmy równouprawnienie i prawa wyborcze. Szkoda, że tak wiele kobiet musiało cierpieć, aby inni zrozumieli, że nikt nie jest od drugiego lepszy i wszyscy zasługują na szacunek.

- Kobietom pewnie ciężko było przekonać innych o swojej sile i wartości. Ciekawa jestem jak tego dokonały?

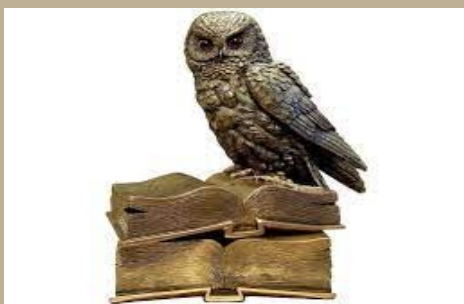
- Pokazały, że potrafią tyle samo co mężczyźni, a nawet jeszcze więcej.

- Jak to zrobiły?

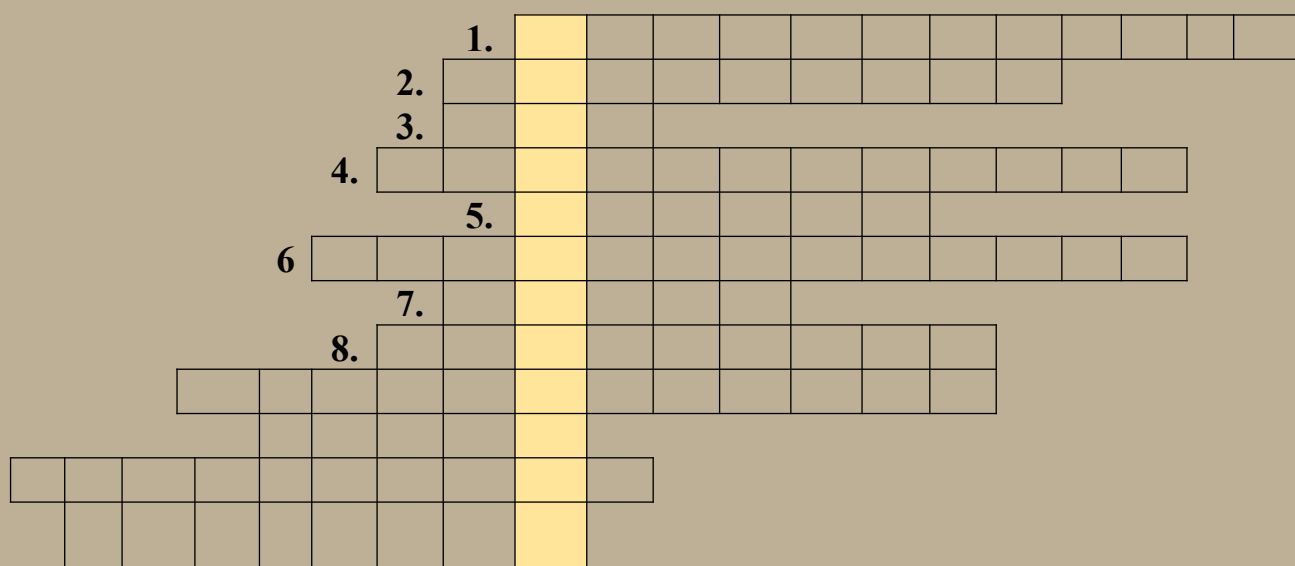
- Tworzyły różne organizacje i ruchy mające na celu pokazać innym jak ich zdanie o nich mija się z prawdą. Za wszelką cenę chciały uzyskać upragnione prawa. Podczas walki o równouprawnienie na ich drodze pojawił się nieoczekiwany

sojusznik. Wybuch pierwszej wojny światowej w 1914 roku. W trakcie niej kobiety zostały wręcz zmuszone do wykonywania tych samych czynności co mężczyźni. Niektóre z nich chwyciły nawet za karabin i wychodziły na pole walki. Inne opiekowały się chorymi i walczyły o ich życie. Brak rąk do pracy sprawił, że kobiety musiały zastępować mężczyzn czy to w miejscach pracy czy w gospodarstwach. Wykonywały one wiele nietradycyjnych zadań i wcielały się w męskie role. Pracowały też w fabrykach, zajmowały się domem, prowadziły samochody, uczyły i leczyły. Okazało się, że wszystko potrafią i wcale nie są tak słabe jak wmawiano im przez dziesiątki lat. Wszystko to zmieniło społeczny punkt widzenia na możliwości kobiet. Politycy zrozumieli, że nie mogą dłużej odmawiać im prawa wyborczego. I tak, po latach walki z wielkimi przeciwnikami reform wyborczych w styczniu 1918 roku kobiety w Anglii mogły po raz pierwszy głosować. W Polsce uzyskaliśmy takie prawa również w tym samym roku. Jednak na równouprawnienie musieliśmy jeszcze trochę poczekać.

Sytuacja kobiet zmieniła się ogromnie dopiero w minionym wieku. W żadnym europejskim kraju nie obowiązują już przepisy mówiące o wyższości mężczyzn nad kobietami, równouprawnienie kobiet i mężczyzn jest zapisane w konstytucji każdego europejskiego kraju, a w projekcie Traktatu Ustanawiającego Konstytucje dla Europy zapis ten pojawił się nawet kilkakrotnie. Wszystko to powinno w pewien naturalny sposób zakończyć działalność feministycznych organizacji. Niestety nie we wszystkich państwach ludzie w pełni zaakceptowali te prawa. Być może niektórzy potrzebują lat aby zrozumieć coś co całkowicie przewraca ich kulturę i tradycje. Mam jednak nadzieję, że z upływem czasu zasady te będą przestrzegane w stu procentach we wszystkich krajach i przez wszystkich ludzi, bez żadnego wyjątku.

„Mądrej głowie dość dwie słowie”

1. Ostatecznie, prawa kobiet potwierdzone zostały później, 28 listopada tego samego roku, dekretem jakiego Tymczasowego Naczelnika Państwa?
2. Jak miała na nazwisko pierwsza kobieta, która mogła wykonywać zawód prawniczy?
3. Na jakiej wyspie, dependencji korony brytyjskiej, prawo wyborcze kobiet wprowadzono w 1881 roku?
4. Jaki kraj wyprzedził pierwszy europejski kraj, który zdecydował się na przyznanie praw kobietom.
5. Większość kobiet w ... uzyskała pełne prawo do głosowania w 1918 r.
6. Likwidacja wszelkich form ... kobiet.
7. Gdzie prawa wyborcze kobiety uzyskały po rewolucji lutowej wraz z ustanowieniem republiki parlamentarnej w 1917?
8. Kto był pierwszą polską olimpijką która mogła wykonywać ten sport?
9. W jakim kraju prawa kobiet są przestrzegane w bardzo niskim stopniu?
10. Jakie państwo podjęło bardzo aktywną politykę w kierunku równouprawnienia kobiet?
11. Pierwszą oficjalną partią polityczną, która oficjalnie wsparła pełnię władz wyborczych dla kobiet była w 1912 roku partia ...
12. Eliminacja ... wobec kobiet.

Sylwetki sławnych kobiet

Maria Skłodowska-Curie

Wybitna fizyczka i chemiczka.

Pierwsza kobieta w historii,
która otrzymała Nagrodę Nobla
dwukrotnie w 1903r i 1911 roku.

Maria odkryła dwa nowe pierwiastki
Rad ,polon oraz zapoczątkowała badania
nad nowymi metodami leczenia raka.

Francuska ikona mody, która zapoczątkowała na stałe damską modę na świecie. Jej osoba jest przykładem elegancji i klasyki w świecie mody. Tak ogromna projektantka zaczynała od dekorowania kapeluszy zakupionych w galerii a na dzień dzisiejszy jest jedną z najpopularniejszych kobiet na świecie.

Meksykańska malarka, która poprzez swoje obrazy przekazywała wartości, emocje, odczucia i niezależność kobiecą. Malarka miała trudne dzieciństwo, gdyż w wieku 6 lat zachorowała na polio.

Matka Teresa

z Kalkuty

Katolicka Zakonnica
urodzona w

Arabii oddała życie, aby
wyjechać do Indii

i stworzyć tam hospicja,
gdzie będzie mogła

pomagać chorym i biednym dzieciom.

Jest również laureatką Pokojowej Nagrody Nobla.

W swoim życiu spotkała się z ogromną falą krytyki, lecz
nie zniechęciło jej to. Matka Teresa zmarła 5 września
1997r na skutek ataku serca.

Gertrude Elion

Wybitna amerykańska specjalistka
w zakresie farmakologii i medycyny, która
opracowała pierwszy lek stosowany w
leczeniu

AIDS, lekarstwa na białaczkę, malarię czy
gościec.

W 1988r. otrzymała Nagrodę Nobla w
dziedzinie medycyny

za badania nad lekami przeciw nowotworom.

Redakcja:

Paulina Litwinek (redaktor naczelny)

Agata Wiszowata (zastępca redaktora)

Współpraca:

Amelia Grad

Julia Grad

Gabrysia Lamek

Emilia Litwinek

Oliwia Ogórek

Mateusz Szymanek

Agata Wiszowata

Beata Wiszowata

Projekt okładki:

Agata Wiszowata

